

QVAESTIONES L E G A L E S

Quæ vt plurimum in facto occurrerunt.

IN QVIBVS VARIÏ ET NOTABILES CASVS,
qui etiam in dies contingere solent, miro & magistrali
atque facilimo ordine tractantur.

*Quarum lectio studiosis omnibus, & in foro tractandis causis versantibus
facilis, ordinata, iocunda, & utilis proponitur.*

A V T H O R E B R V N O R O A S O L E,
Decretorum, & Cæsarei iuris Doctore, Veneto.

CUM EIVSDEM RERVM SUMMIS AD SINGVLAS
Quæstiones, & Indice rerum memorabilium copioso.

MATERIARVM CAPITA ANTE INGRESSVM QVÆSTIONVM HABES.
C V M P R I V I L E G I I S.

10

18225

Num. 48. cap. 7. num. 2.

VIN CENT.

M D L X X V I I I .

VENETIIS, APVD FELICEM VALGRISIUM.

BOLL. SOC. REG. SALM. EX DONO REGVM

SERENISSIMO
PASCHALICONIA
VENET. PRINCIPI.

EIVSQUE ILLVSTRISSIMO COLLEGIO.

Fœlices ad vota successus.

I homines in tam brevi vitæ suæ cursu innocentia freti ab iniurijs iniquorum tuti esse possent, SERENISSIME PRINCEPS, ILLVSTRISSIMVMQVE COLLEGIVM, naturale hoc iter peragentes, nulli infensi, fœlicem demum, & à bonis omnibus optatum finem consequi possent, nec dum in humanis agunt, alicui rei magis quam æternæ salutis, nominisque perpetuitati incumberent, nec id eis difficile fore existimandum est, cum animi quies vitam cuique quietam parat. Verum, cum cucurrit saepe solet, quod quis quanto magis se nulli invidiam agnoscit, multis se inuidiosum esse comperit. Quo fit ut (velut navis placidum mare scindens ventorum turbinibus aggressa huc illuc quoque impulsa diræ tempestati cum maxima sua iactura cedere coacta) nec animi tranquillitati, nec integritati suæ fidendum agnoscat. Quod mihi præ cæteris contigisse video: Dum enim ad mihi solum, siue domi siue foris, semper proposuerim, ut sine aliorum iniuria studijs laboribusque viam mihi ad aliquam honestam dignitatem consequendam pararem, non fautoribus, sed virtute ambiens, invidiorum diris iectibus agitated in altitudinem maris impulsus demersus penè sum. Quare cogitans temporum calamitati, impiorumque iniquis persecutionibus melius esse cedere, quam secundam tempestatem expectare, dignitatum cogitatione postposita, conditionis temporum mutationem expectans, in hanc inclitam civitatem patriam meam redij. in qua postea (parentum succedente morte) propositum mutans, iustis rationibus coactus, uxorem duxi, paterfamilias effectus sum, curæque familiari intendens, nil mihi magis necessarium fore existimans quam filioem educationi honestisque lucris incumbere, ijs quæ bono paterfamilias expedire videbantur curam adhibere cœpi, nec ob id meliorem statum me assecutum cognoui: angustam enim rem domi habui semper, & ita tenuem, ut

QVAESTIONES LEGALES,

Quæ vt plurimum in facto occurrerunt:

A V T O R E B R V N O R O A S O L E,

Decretorum, & Cæsaris Iuris, D. Veneto.

QVAESTIO. I.

De censu, & eius constitutione: Quando sit licita, vel illicita.

S Y M M A R I V M.

- 1 Censu alius publicus, alius priuatus.
- 2 Censu publicus, quid sit, & unde dicatur.
- 3 Censu priuatus, quid sit.
- 4 Censuali contractus ad vitam ementis constitutus, eoq; mortuo exstinguendus absque redditione sortis, an sit licitus.
- 5 Fideicommissum reciprocum quando remittitur, neutra pars licetur.
- 6 Contractus se habens ad lucrum, & damnum, est licitus.
- 7 Contractus claudicans non est licitus.
- 8 Error presumitur ex cursu.
- 9 Redditi, annui cum bona conscientia emi possunt.
- 10 Contractus ratione incerti euentus valet.
- 11 Malus semel, semper presumitur malus in eodem genere mali.
- 12 Contractus infirmatur ratione incertitudinis.
- 13 Redditi annui, quando sit licitus.
- 14 Emptio redditus vitalis vel perpetui, an sit permissus vel usurarius.
- 15 Cognitio contractuum an sint liciti vel non, ad quem forum spectet.
- 16 Cogitationes hominum, Deo nequeunt occultari.
- 17 Eritens censum ad vitam, si tantum viuat, vt redditus percepti sint maiores quam pecunia data, an teneatur illud plus restituere.
- 18 Delictum presumitur in foro conscientie.
- 19 Dubiam meliorem partem sunt interpretanda.
- 20 Argumentum de persona ad res valet.
- 21 Contractus in foro iudiciali presumitur licitus, non usurarius.

ENSVS, quatenus pertinet ad materiam nostram legalem, est, vel publicus, vel priuatus; † Publicus respicit personam subiecti respectu Principis; Priuatus consideratur ra-

tione contractuum inter priuatos, seu etiam inter Principes & priuatos inuicem.

Primo modo sumptus accipitur pro tributo, quod subditus Principi debet in recognitionem subiectionis, vt habetur Matth. c. 22. & Luc. c. 20. & in legi, & canon. vt l. 2. C. sine censu vel reliq. Ann. in c. præterea. in glo. sua. in versu. transacione. de transact. & de hoc in gl. 2. q. 1. magnum. 22. q. 8. tributum: in glo. Bal. in margar. ver. census. Ang. in l. 37. C. de natural. liber. c. 2. & ibi Abb. de censu Alex. conf. 34. vol. 4. Bal. in d. l. 3. & in l. data opera. C. qui accus. nō pos. & in Auth. quib. mod. natur. eff. sui. §. si quis. & est personarum, rerumque descriptio. l. 2. §. post deinde. ff. de orig. iur. Et dicitur † æstimatio patrimonij, vt annuum tributū solvatur, dictus à censendo sine æstimando, l. vitia. & l. forma. ff. de censu. l. 2. & 3. C. de censu. lib. 1. l. census. ff. de probat. l. de creationibus. C. de episcopo audien. & alibi dicitur quædam annua portio, quæ de prouentibus debetur. 1. q. 3. exarsutum. in fi. Goffr. in sum. eo. rit. Ang. de Clauis. Siluest. & alij in suis Sum. nā census, tributum, annua præstatio, annona mili-

A taris,